

Siunnersuummut nassuiaatit

Nassuiaatit nalinginnaasut**1. Aallaqqaasiut**

Namminersortutut ingerlatsinermi unammilleqatigiinnerup naammassisaqarsinnaassutsillu siuarsarneqarnissaat siunnersuummi siunertarineqarput. Anguniagaq tamanna Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni unammillersinnaassusaata annertusineratigut anguneqartariaqarpoq. Kiisalu niuernermin najoqqutassanik nutaanik ineriartortitsisoqarneratigut, ilaatigut aallarniisut nioqqutissaatiminnik tunisinissaminut pitsaannerusunik periarfissaqalernerisigut. Sinaakktissat nutaat ammanerullutillu eqaannerusut, atuisunut nuannaarutaasumik naggataatigullu naammassisaqarsinnaassutsimut iluaqutaasussamik inuussutissarsiortut akornanni unammilleqatigiinnermik annertunerulersitseqataasinnaassapput.

Taamaattumik inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi maleruagassat nutarterneqarlutillu pisariillisarneqarnissaat siunnersuutigineqarput. Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlataqartut inuussutissarsiummik suliaqarnermik ingerlataqartunut Kalaallit Nunaanni inatsisit naapertorlugit najugaqarnissaat pillugu piunasaqaat atorunnaarsinneqarpoq.

Oqariaaseq »niuerfik aalajangersimasumik inissisimaffeqartoq« inatsisip oqaasertaani peerneqarpoq, aammalu nioqqutissanut aalajangersimasunut ikittunut, suli piffissatigut sivissusiliinissamik piunasaqaateqarnissamik pisariaqartitsiviusunut maleruagassamik ersarissumik taarserneqarluni. Tamanna ilutigalugu inuussutissarsiorfippassuarnut inatsisip atorunnaarsivinneranik tamanna isumaqarpoq, inatsisip atuuffia annertuumik killilerneqarmat, taamaalilluni nioqqutissat atugassat tunisarineqarneranut taamaallaat atorneqalerluni.

Nunatsinni niuerfiusumi ingerlatsinermik suliarisat pilersinnerinik oqilisaanissamik siunnersuut siunertaqarpoq, taamaalilluni nunami namminermi aamma nunat tamalaani inuussutissarsiutitigut suliaqarnermik nutaamik pilersitsisinnaanerak kajungernerulersinniarneqarluni. Iluserisatigut nunatsinni niuerfippiami nunat tamalaani pilersitsinikkut inuussutissarsiorfippassuarni nunat tamalaani unammilleqatigiineq annertusiartortoq annertunerusumik atuutsilerneqarsinnaanissaanut siunnersuut ammaassaaq, suliarisanit taakkunanit Kalaallit Nunaanni akileraarusiisinnaanerup attanneqarnissaanik suliffeqartitsinissamillu periarfissaqassalluni.

Siunnersuut nunani allani ineriartornermut naapertuuppoq, inuiaqatigiinni siuarsaernerup annertusarnissaa siunertaralugu inuussutissarsiutit nutaat suliaqartullu annertunerusumik aggersarnissaat aamma kissaatigineqarlutik.

Inuussutissarsiuteqarnermut inatsimmi maleruagassat atuuttut pisariaqartippaat inuussutissarsiutip ingerlannissaanut namminersuutigisamisut piumasaqaatinik naapertuutsisisumik immikkoortortaqarfimmi pisortamik inissiisoqassasoq. Taamaattorli taanna pisut ilaanni ingerlatseqatigiiffimmut allakkanik tigooraasarfittut taamaallaat atuutissaaq, tamannalu Kalaallit Nunaannut aningaasaliissutaasunik nutaanik suliffeqarfinnillu aggersaanissamut tulluartuunngilaq. Tamanna Naalakkersuisut isumaat naapertorlugu Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik ineriartortoqarneranut kigaallassaasutut sunniuteqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit inuussutissarsiorfiillu annertusiartorneri malillugit pisuni arlalinni immikkut ittumik ilisimasalinnik piffissami sivikitsumi suleqateqartarnissaaq pisariaqartinneqartartussaavoq. Pisuni tamatumunnga immikkut ittunik maleruagassaqarfiunngitsuni ajornerpaamik pisoqarpat, inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi atuuttumi piumasaqaatitut aalajangersakkat suliassat taakkua suliarineqarsinnaannginnerat kingunerisussaavaa, pissutigalugu suliffeqarfiit taakkua Kalaallit Nunaanni immikkoortortaqarfimmik pilersitsiniarnermi aammalu Danmarkimi Inuussutissarsiornermut aamma Ingerlatseqatigiiffinnut aqutsisoqarfimmi nalunaarsortinniarnernani pisariaqanngitsumik ajornartorsiortinneqarsinnaammata.

Sinaakktissat ammanerullutillu eqaannerusut aamma atuisunut nuannaarutaasumik naggataatigullu nioqqtissiornikkut naammassisaqarsinnaassutsimut iluaqutaasussamik inuussutissarsiortut akornanni unammilleqatigiinnermik annertunerulersitseqataasinnaassapput. Suliffeqarfiit akornanni tamakkiisuunngitsumik imaluunniit killilikkamik unammillerneq inuiaqatigiinnut tunngatillugu tunngavigisaatigut atuisartut akinik qaffasissunik akiliisarnerannik isumaqarpoq, tamatumunnga pissutaalluni ilaatigut unammillersinnaassutsiminik sakkortusaajuarsinnaanermut sunniuteqarsinnaanermullu suliffeqarfinnut ataasiakkaanut tamaviaartitsisoqannginneq, ilaatigullu inuussutissarsiorfimmi annertuumik iluanaarfiusumut niuffaffimmik sunniuteqarluartutut atuuttumut tunngatillugu. Inissisimaffimmi tassani siunnersuut ippoq, nunani arlalinni allani assingusunik nutarsaanernut malitseqarluni.

Taamaattumik nioqqtissat aalaakkaasumik niuerfimmit tunisarinissaat pillugu inuussutissarsiuteqarnermut inatsimmi maleruagassat atorunnaarsinnissaat siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni tamatumunnga piumasaqaataasoq nioqqtissanut eqimattanut ikittuaraannanguanut attanneqassalluni. Aammattaaq niuerfinnik peqqissunik, unammillerfiusunik pinngortitsiartornermut nunanit allanit aningaasaliinerit suliaqarnerillu

aggersaanissamut ilusilersugarisatut sinaakkutit pitsaasut nalinginnaasumik iluaqutaasussatut isigineqartariaqarput. Inuussutissarsiutit arlallit ullumikkut ikingaatsiartunik aalaakkaangaatsiartunillu suliaqartortaqarput, tamannalu sunniuteqarluartumik unammilleqatigiinnissamut tunngavigisanik sanngiillisaavoq.

Tunisinerup aalaakkaasumik niuerfiusumik aallaaviatigut pisassanera pillugu piunasaqaataasup atorunnaarsinnissaa pillugu siunnersuutikkut aaqqissuussaasut nuannarineqartut, ullumikkut aalajangersimasumik annertussuseqartutut pisareersut inuussutissarsiuteqarnermut inatsisip sinaakkutaasa iluini pisinnaassapput. Taamaalilluni inatsisissatut siunnersuut annikinnerusumik aallarniinissamut aningaasanik pisariaqartitsiffeqartutut aallartisaanermik tapersersuisinnaassaaq, ilaatigut toqqortarisanik tunisisinnaalersilluni, nioqqutissat eqimattat assigiinngitsut tunisarineri niuerfinit ”ataavartumik tuniniaasarfinit” pisussaaneri pillugit inatsisip atuuttup piunasaqaataanut naapertuutsinngitsunit pisinnaalissallutik.

Aammattaaq ”home-parties”-inik taaneqartartut, tassalu nioqqutissanik aalajangersimasunik takutitsilluni tamatumalu kingorna tuniniaalluni aaqqissuussinerit, takutitsinerit imaluunniit tuniniaanerit nammineq angerlarsimaffimmi inunnt aalajangersimasunut killeqartunut ingerlanneqarajuttut ammaanneqassapput. Tassunga assingusumik tuniniaaneq utoqqaat illuini, sullissivinni, suliffeqarfinni, timersortartut klubbiini assigisaannilu ingerlanneqarsinnaavoq.

Atugassanik nioqquteqartup kiuneranik atuisartut ilisimasaqarnissaannik qulakkeeriniarluni piginnittup IIN-normuanik, aqqanik najugaanillu erseqqissumik allagartaliisoqartassaq siunnersuutigineqarpoq. Tamannalu atuutissaaq tuniniaasarfimit ataavartumit avataanilu tunisineri. Taamaalillutik piginnittut pillugit atuisartut pisariunngitsumik paasissutissanik pissarsiorsinnaassapput, tassungalu maalaarutaasinnaasumik saaffiginnissuteqarsinnaassallutik.

Nunatsinni inatsisaasunut ilaasunik nittartakkanit atugassanik tunisineri qarasaasiakkut attaveqarfissanut paasissutissat ilisimatitsissutiginnissat pillugit aamma piunasaqaateqartoqarpoq, taamaalilluni atuisartup saaffiginnissinnaallunilu pisinnaatitaaffimminik atuutsitsinnaassammat.

Inatsisit atuuttut malillugit nioqqutissat aallaaviatigut taamaallaat ataavartumik tuniniaasarfinit tunineqarsinnaassapput, tassalu nalinginnaasumik pisiniarfimmit. Ataavartumik tuniniaasarfiit inuussutissarsiuteqarnermut inatsimmi »ataavartumik tuniniaasarfittut« nassuiarneqarput.

Peqatigisaanik inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi nalinginnaasumik maleruagassat pisariillisarneqarput, pissutigalugu aalajangersakkat arlallit inatsisini allani immikkut maleruagassaqartinneqartut imaluunniit inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsisip atuuffissariligaasa avataaniittut atorunnaarsinneqarlutik.

Inuussutissarsiornikkut suliassanut assigiinngisitaariartuinnartunut, eqiternerujartuinnartunut immikkullu ingerlatsiviuneruinnartunut pingaarnertut illuaqqajaasoqalersoqartoq paasineqartariaqarpoq, tamannalu nalinginnaasumik inatsisikkut ataasiinnakkut inuussutissarsiummik ingerlatsinermut pilersitsinermut piumasaqaataasunut inatsisilersugarinissaat ajornakusoortippai. Inuussutissarsiorfiit assigiinngitsut inatsisiliornermut tunngasutigut assigiinngitsupilussuarnik pisariaqartitsipput, ilaatigut sunik suliaqarneri, niuerfinni ataasiakkaani unammillerfinni pissutsit, aammalu atuisartunik toqqaannartumik attaveqarneri apeqqutaallutik.

Sassaalliisarfiit aamma neriniartarfiit immikkut maleruagassanik arlalinnik maleruassiorfiupput, ilanngullugit ininik akuersisarneq, imigassamik nioqquteqarnissamik sassaallernissamillu akuersissuteqartarneq, nakkutilliineq ilaalu ilanngullugit. Inuussutissarsiutit allat, soorlu aalisarneq, piniarneq, aatsitassarsiornermik ingerlataqarneq, erngup nukinganik atorluaaneq, ilaasunik angallassineq, taxaateqarneq, kukkunersiuisut suliffeqarfiit aamma eqqartuussissuserisut il. il. taamatuttaaq inatsisini immikkuullarissuni maleruagassaqartinneqarput, taamaattumillu inuussutissarsiutinut taakkununnga nalinginnaasumik maleruagassioqqinnissaq pisariaqartinneqanngitsoq isumaqarfigineqarluni. Illunik nioqquteqarnermut tunngatillugu aalajangersimasumik tuniniaasarfeqarnissaq pillugu piumasaqaat atuisartut illersornissaannut tunngatillugu killeqartumik iluaqutaavoq, allaallu pisuusaarnertut taaneqarsinnaangajalluni. Inatsisilerinermi siunnersuisarneq inatsisilerituinnarnut tunngasuunngimmat illunik nioqquteqartut allagaatinik suliaqarsinnaanginnerannik piumasaqaat imminermini qanga pissusitoqqanut unittoorneruvoq.

Kiisalu siunnersuummi siunertaavoq aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi kalaallit suliffeqarfiisa salliutinneqarnissaat pillugu aalajangersakkanik saneqqutsiniartoqartarnerata pinngitsoortinniarnissaa, innersuullugu inuussutissarsiornermut inatsimmi aalajangersakkat naammassineqarnissaat, ingerlatseqatigiiffiit nunani allamiut immikkoortortaqarsinnaanerat naammassiumanerarlugu aaqqissuussiniartarnerni, inuussutissarsiornissamut piumasaqaataasut innersuullugit. Apeqqut tamanna oqaluuserisassani UKA2011/34-mi aappassaaneerinninnermi Inuussutissarsiuteqarnermut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani oqaluuserineqarpoq.

2. Siunnersuutip immikkoortui pingaarnerit

Siunnersuutip atuutilernerani inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi maleruagassat pisariinnerulissapput, tamatumani aamma aalajangersakkanik atorunnaarsitsineq atuuffiusussap annertuumik annikillineqarneratigut.

Atuisartunik illersuinerup isiginiarneqarnissaa, kiisalu pisortat nalunaarsuinissanik pisariaqartitsinerisa akileraarutinit isertitassat eqqarsaatigalugit isumannaarneqarnissaat nakkutilliinerlu tamatumunnga atasoq ilanngullugu, nalilerneqarput inatsisini allani isumannaarneqarsimasut.

Atuuffia

Siunnersuutip atuuffissaa siunissami taamaallaat nioqqutissanik annikitsukkuutaanik tuniniaanermut atortuusussanngorlugu killilerneqarpoq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsisip atuuffissaata taamaallaat namminersorluni inuussutissarsiummik ingerlataqarnermi nioqqutissanik anikitsukkuutaartunik tuniniaanermut atuuttussanngorlugu siunnersuutigineqarnerani inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsisimmi aalajangersakkat arlallit pisariaarupput. Aalajangersakkat allat pisariaarupput, pissutigalugu pissutsit inatsisini allani maleruagassaqartinneqareermata, imaluunniit taakkunani annertunerusumik inatsisilersugaasariaqarmata.

Inunnut tunngatillugu

Maannakkut inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsisip atuuttoq malillugu inunnut namminermut tunngatillugu piumasaqaataagaluarpoq taakkua danskisut innuttaassuseqartuussasut imaluunniit atuuttumik Kalaallit Nunaanniinnissamut Kalaallillu Nunaanni sulinissamut akuersissummik peqassasut, kiisalu Kalaallit Nunaanni najugaqartuussasut. Internettikkut niuernissamik aammalu allatitsinikkut tuniniaanissamik sukkasuumik annertusiartortumik periarfissaqarnermi piumasaqaatit taamaattut isumaarupput. Tamatumalu saniatigut inuit inatsisit unioqqutillugit najugartut, nalinginnaasumik nunani allamiunut malittarisassat atuuttut naapertorlugit atorunnaarsitsinermi suli Kalaallit Nunaanni ingerlatsilersinnaassanngillat. Sulisinnaanermut akuersissuteqartoqarnissaanut piumasaqaat, nunami allamiutut namminersorluni inuussutissarsiummik ingerlatsisinnaanissamut, aqunneqarput inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkanik atorunnaarsitsinikkut, inatsisit tamatumunnga atuuttut naapertorlugit, takuuk tassunga immikkut ittutut peqqussut nr. 150, 23. februar 2001-imeersumi §§ 13-15.

Taamatuttaaq piumasaqaataasimavoq inuinnaat IIN-imi nalunaarsorsimassasut. Piumasaqaat inuussutissarsiteqarnermut inatsimmiittussaangilaq, piumasaqaat Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik pillugu Inatsisartut inatsisaanneereerana pissutigalugu.

Inatsisit naapertorlugit inuk pineqartillugu

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi maanna atuuttumi piumasaqaataavoq inuussutissarsiummik ingerlatsisusooq, inatsisit naapertorlugit inuk ingerlatseqatigiiffittut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqassasoq, kiisalu ingerlatseqatigiiffiup aqutsisuini amerlanerusut Kalaallit Nunaanni najugaqassasut. Nunarsuarmioqatigiit suliffeqarfissuisa immikkoortorta - filialit – taamaattoq ingerlanneqarsinnaapput, tamanna nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutaanni imaluunniit Inatsisartut inatsisaasigut maleruagassiorneqarsimappat. Inunnut namminermut tunngatillugu pissutsit assigalugit ingerlatseqatigiiffiit aamma nunanit allamiut ingerlatseqatigiiffiinut immikkoortortat Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlataqarsinnaatitaanerak pillugu immikkut maleruagassaqarnissaq pisariaqartinneqanngilaq. Suliffeqarfiit sumi angerlarsimaffeqarneranut sanilliullugu aalajangiisusariaqarpoq inuussutissarsiutit ingerlanneqartut Kalaallit Nunaanni pinerat. Inunnut namminernut pisunisulli Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu IIN-imut nalunaaruteqarnissaq pillugu nalinginnaasumik piumasaqaat malittarisassaareerpoq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi piumasaqaataasut atuuttut ullutsinnut naleqqutinngillat, pisullu ilaanni akornusersuisinnaallutik, aningaasaliisussanik inuussutissarsiutinillu nutaanik Kalaallit Nunaannut soqutiginnilersitsiniarnermi. Minnerunngitsumik sanaartugassani sivikitsumik ingerlanneqartussani, kisiannili aamma suliffeqarfinnik nunatsinni najugaqalersitsiniarnermi. Nalinginnaasumik suliffeqarfimmik pilersitsisinnaanermut ingerlatsisinnaanermullu killilersuisoqartariaqanngilaq, nalinginnaasumik aalajangersakkat nunani allamiunut, illersuisussatut siunnerfiusut aamma ingerlatseqatigiiffinnut tunngasumik inatsisit atuuttut saniatigut. Immikkut ittutigut pilersitsinernut tunngatillugu piumasaqaateqartoqassappat, taamaattut immikkut ittumik inatsisitigut inuussutissarsiummut pineqartumut sammititaasutigut aaqqissuunneqartariaqarput.

Niuerfik aalajangersimasumik sumiiffeqartoq

Atuisunik illersuineq assersuutigalugu paasissutissiisussaataitaanikkut, peqqissimisinnaatitaanikkut aammalu maalaaruteqarsinnaatitaanikkut, ullumikkut inatsisini allani isumannaarneqareerpoq. Taamaattorli inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi tuniniaasup IIN-imi normua, aqqa najugaalu ersarissumik allallugit tamatigut allagartaliisarnissaq pillugu piumasaqaat aalajangersarneqassaaq. Taamaalillutik atuisut piginnittumut maalaaruteqassagunik saaffiginnissinnaassapput. Nittartakkanit tunisinerni qarasaasiakkut attaveqarfittut paasissutissat pillugit nutaamik piumasaqaataasoq ilanngunneqarpoq, tamatumalu avataanit tunisinermi atuisartut pisinnaatitaaffimminnik atuutitsilersinnaanerak qulakkiissavaa.

Erseqqissaatigineqassaaq niuerfik aalajangersimasumik sumiiffeqartoq pillugu oqariaaseq suliffeqarfiit suussusaannut amerlanernut tunngatillugu inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi atorunnaarsinneqaraluartoq, inatsisini allani suli maleruagassaqsinnaammat tuniniaanerit aalajangersimasut sumiiffimmi aalajangersimasumi pisinnaanissaannut killiliisunik.

Nioqqutissat aalajangersimasut akitsuuteqartitaasut nakkutiginninnissaq peqqinnissarlu eqqarsaatigalugit pisariillisaanermi ilaatinneqanngillat. Tupanik nioqqutissianik imigassanik 1,21procentimik annertunermillu aalakoornartortalinnik, imeruersaatini, tipigissaatinik pinneraatini, kiisalu sukkulaatinik sukkunillu nioqqutissianik tuniniaaneq aamma siunissami taamaallaat tuniniaasarfinnit ataatsimut katillugu piffissami minnerpaamik qaammatiniq sisamanik sivilissusilimmi minnerpaamik sapaatip akunnerani ataasiarluni tuniniaavusartunit ingerlanneqarsinnaavoq. Taakkununga aamma ilaavoq nittartakkanit tuniniaasarneq, ataatsimut katillugu piffissami ukiumut minnerpaamik qaammatini sisamani sivilissusilimmi minnerpaamik sapaatip akunneranut ataasiarluni inuussutissarsiummik ingerlataqartoq nioqqutissianik neqerooruteqartarnissaa tunngavigalugu. Nioqqutissat pineqartut tunisarinerisa aallartinneranni piumasaqaammik naapertuutitsiniassaguni inuussutissarsiummik ingerlataqartoq tunitsivigisamit nioqqutit minnerpaamik qaammatini sisamanik sapaatip akunneranut ataasiarluni tunisarisarnissaannik siunertaqassaaq. Maleruagassanut taakkununga nakkutilliisartutut oqartussaasoq tassaavoq Akileraartarnermut aqutsisoqarfik, taamaaliornissaminut eqqartuussivimmit pisinnaatitsissummik peqarani tunitsivinnut toqqorsivinnullu attaveqarsinnaasoq. Tamanna tassaavoq nakkutilliinissamut pisussaaffimmik ingerlatitseqqinneq, maannakkut inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmi § 28-mi politiinut pisussaaffiutinneqartoq.

Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu nioqqutissianik tuniniaanerni, saqqummersitsivinni imaluunniit niuerfinni, aqqissuussisup allassimaffik suliarissavaa, inuussutissarsiortut atiinik, najugaannik aamma IIN normuannik imaqartoq. Aqqissuisup akisussaaffigaa allassimaffiup pigineqarnissaa. Allassimaffik pisortanit piumaneqarpat tunniunneqassaaq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi niuerfimmik aalajangersimasumik sumiiffilimmik peqarnissamik piumasaqaatip atorunnaarsinneqarnerani, inatsisini allani aalajangersakkamik pineqartumik allannguinnissaq siunertarineqanngilaq. Sumiiffinni tuniniaavissatut aqqissuussani ataavartussaangitsuni tuniniaaneq taamaalilluni, atuisunut isumaqatigiissutit aalajangersimasut pillugit inatsimmi maleruagassani immikkut ittuni pineqartunut ilaatinneqaannassapput. Taamaalillutik aalajangersakkamik atorunnaarsitsinikkut sioqqutsisumik akuersissuteqaratik inuussutissarsiummik ingerlataqartut atuisartut angerlarsimaffianni akornusersorsinnaanngilaat, taamatut

nalunaarutigeqqaanngisatut illut isaariaanni tunisinerit atuisartunik isumaqatigiissutit ilaat pillugit inatsimmi § 6 malillugu inerteqqaammata.

Niuerfimmik aalajangersimasumik sumiiffilimmik peqarnissamik piomasaaqat atorunnaarsinneqarmat, taamaalilluni nioqqutissat arlallit niuerfiup aalajangersimasumik sumiiffillip avataani tuniniarneqarsinnaasimasut agguanneqartarnerat pillugu immikkut maleruagassaqaarnissaq pissutissaaruppoq.

Akunnittarfiit aamma neriniartarfiit

Akunnittarfik aamma neriniartarfik pissusissamisoortumik niuerfimmit aalajangersimasumit sumiiffilimmit pingaartumik ingerlanneqartarput. Suliassaqaarfiit taakkua pillugit inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmi immikkut maleruagassaqaarnissaq pisariaqartinneqanngilaq.

Imigassamik aalakoornartortalimmik nioqquteqaarnissamut sassaallernissamullu akuersissummik peqarnissaq sassaallertarfinnut atuuppoq, taakkunungalugu atasunik ilaatigut init akuerineqarnissaat, nakkutilliineq misissuisarnerlu pillugit arlalinnik atugassarititaasunik aalajangersaasoqartarpoq. Neriniartarfinnut tunngatillugu pingaartumik eqqiluisaarnerup aammalu nerisassat peqqinnartuunerisa misissorneqartarnerat inatsimmi allami isumagineqarpoq.

Init akuersissuteqarfigineqartarnerat, kiisalu nerisassat suliarineqartarnerisa uninngasuutigineqartarnerisalu nakkutigineqarnerat misissorneqartarnerilu, suliassaqaarfinnut taakkununga tunngatillugu naammattumik maleruagassaqaartinneqarsorinarput. Tamatumunnga tunngatillugu maleruagassat inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu inatsimmiittussaangillat.

Akitsorterussinikkut tuniniaasartut aamma aningaasanik nalilinnik nioqquteqartut

Maleruagassat nalinginnaasut, kiisalu suliffeqaarfiit aningaasaqaarnermut tunngasunik ingerlataqartut pillugit inatsisit malinneqarnissaat eqqaassanngikkaanni inuussutissarsiutinut taakkununga immikkut maleruagassaqaarnissaq pissutissaqanngitsutut isigineqarpoq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut allagartaq

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut allagartaqaarnissamik piomasaaqat siunnersuummi matumani inaarutaasumik atorunnaarsinneqarpoq. Taamaattorli piomasaaqaataasut tamakku atorunnaarsinnissaasa tungaannut inatsisaasuni najoqqutassani allani tamatumunnga piomasaaqatit qanoq paasineqarnissaat pillugit ikaarsaariarnermut maleruagassat ilanngunneqassapput.

Inuussutissarsiutinut immikkuullarissunut akuersissut imaluunniit akuersissuteqarneq, inatsit immikkoortumut tunngasoq malillugu tunniunneqartassappat pitsaanerussiaaq, taamaalilluni atugassarititaasussat suliaasaqarfimmut siunnerfeqartinneqassammata.

3. Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut allagartaq siunnersuutip atuutilernerani atorunnaarsinneqartussaammat, inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut allagartamik tunniussinnermut atatillugu allaffissornermi sipaaruteqartoqassaaq. Kisiannili suleriaaseq eqqarsaatigalugu paasineqarpoq ullumikkut inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut allagartamik qaqutigunnaq tunniussisoqartartoq, soorlulusooq tamatumunnga akitsuutit akiliutigisinnissaannut najoqqutassamik aalajangersaasoqarluni. Taamaattumik allaffissornikkut sipaarutigineqavittussat annikitsuinnaassasut naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup nakkutilliinissamut pisussaaffigisaa nioqqutissanut akitsuuteqartussaataareersunut tunngasuummat, taakkualu suli aalajangersimasumik niuerfimmii niuerutigineqartartussaammata, nakkutilliisussaataanermit pisussaaffiup aningaasaqarnikkut annertunerusumik kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Tamanna aamma atuuppoq Atuisartunut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfimmut, nakkutilliineq taanna annikinnerulertussaammat, nioqqutissanik pilerisaarutigineqartussanik atuisartunut inatsimmi aalajangersakkat naapertorlugit annikillissussaammat.

4. Inuussutissarsiortunut il.il. aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuutip inuussutissarsiorfinni arlalinni annertusisamik unammillernikkut nassataqarsinnaanera nalilerneqarpoq, tamannalu nutaaliornermut aningaasartuutiniq annertusaasinnaallunilu tunisassiornermik pitsanngorsaa sinnaavoq, kiisalu niuffaffinni ammanerusuni nukittunerusumik akitigut unammillernerup nassatarisaanik suliffeqarfiit isertitaannik annikillisaasinnaalluni.

Niuerfimmik aalajangersimasumik sumiiffilimmik peqarnissamik piumasaaqatip atorunnaarsinneqarnerata kingunerisaanik nioqqutissat amerlanerusut toqqorsivinnit sivikitsumik tuniniaaviusunit, niuertarfeeqqanit, qamutinit assigisaannillu tuniniarneqarsinnaalissapput. Tamatuma aallarnisaasarneq, kiisalu nutaaliorniluni niuernermi aaqquissuussinerit siuarsartussaavai. Peqatigisaanik atuisunut iluaqutaasumik niuernermik ingerlatsisut akornanni unammilleqatigiinneq pitsanngorsarneqassaaq.

Suleriaatsinik pisariillisaaneq niuerfinnut, saqqummersitsivinnut il.il. atatillugu inuussutissarsiornermut iluaqutaassaaq.

5. Allaffissornikkut innuttaasunut kingunerisassai

Siunnersuut innuttaasunut aqutsisoqarnikkut sunniuteqassanganneqanngilaq.

6. Avatangiisinut pinngortitamullu kingunerisassai

Siunnersuut avatangiisinut pinngortitamullu sunniuteqassanganneqanngilaq.

7. Naalagaaffeqatigiinnermut aamma namminersornermut attaveqarnerit

Siunnersuut Naalagaaffeqatigiinnerup aamma Namminersorlutik Oqartussat akornani pissutsinut sunniuteqartussat naatsorsuutigineqanngilaq.

8. Pisortani oqartussanut aamma kattuffinnut il.il. tusarniaaneq

Siunnersuut piffissami maajip 29.-annit 1. juli 2015-imut makkunani tusarniaassutigineqarpoq:

Namminersorlutik Oqartussat Naalackersuisoqarfii, KANUKOKA, Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisuuneq, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik, Naalagaaffiup Sinniisoqarfia, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, SIK, Qeqqata Kommunua, Kommune Kujalleq, Qaasuitsup Kommunua aamma Kommuneqarfik Sermersooq.

Siunnersuut aamma Namminersorlutik Oqartussani tusarniaassutinut nittartakkami tamanut ammasumik tusarniaassutaasimavoq.

Makkunanit tusarniaanermut akissutinik tigusaqartoqarpoq:

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik, SIK, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, KANUKOKA, Qeqqata Kommunua aamma Kommune Kujalleq.

Tulliuttumi tusarniaanermut akissutit, aammalu tusarniaanerup nalaani allannguutissatut siunnersuutit takkussimasut sammeneqarput. Akissutit naqinnernik *uingasunik* nalunaarsukkat taamaallaat pingaarnersiulluni naliliineq tunngavigalugu issuarneqarneri saqqummiunneqassapput.

Tusarniaanermut akissutit tamarmik tamarmiutillugit ilanngullugit Inatsisartuni suliarinnittutut ataatsimiitsitaliamut nassiunneqarput.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaateqanngilaq, Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmi paasineqartutut inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu oqaaserisaasumut Imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaannut naleqqiullugu piffissap ilaanut akuersissutit ilaatitaassannginnerannik Naalackersuisoqarfik tunngaveqartitsimmat.

Inatsit malillugu inuussutissarsiummik ingerlataqarnermik oqaaserisaasumiippoq inuussutissarsiummik ingerlataqarneq sunaluunniit. Inuussutissarsiornermik ingerlataqassaguni suliffeqarfik toqqaannartumik imaluunniit toqqaannartuunngitsumik aningaasaqarnikkut iluaquteqarnissamik anguniagaqassaaq. Assersuutigalugit tassaasinnaapput namminersorluni imaluunniit peqatigiiffinni aaqqissuussinerit, Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmi paasineqartutut inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu oqaaserisaasumut imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqarnermut sassaalliinermullu piffissap ilaanut akuersissutinik nalunaaruteqarsimaneq ilaassanani.

Inatsimmi § 3-p atortinneqarneranik nakkutiginninneq Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit isumagineqartussaana Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfiup taperserpaa. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik siunnersuummut oqaaseqaateqanngilaq.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata (Sulisitsisut) nioqqutissanik nalinginnarnik pisiniarfiit taamaallaat pinnagit inuussutissarsiutinut tamanut Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atorunnaarsinneqassappat nunatsinni inuussutissarsiornermut nalorninartorsiorfitsilersinnaasutut isigaa. Siusinnerusukkut tusarniaanermut akissut 13. juli 2012-imeersoq Sulisitsisut innersuuppaat, taanna UKA2012/111-itut oqaluuserisassatut saqqummiunneqartumut inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut tusarniaanermi akissutaasimavoq.

UKA2012/111-mi oqaluuserisassatut Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut UKA 2012-imi siullermeerneqarpoq. Aappassaaneerlugulu pingajussaaneerana UPA2013-imut kinguartinneqarpoq. Siunnersuutip aappassaaneerana sioqqullugu qinersisoqarmat siunnersuut atorunnaarpoq.

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut Naalakkersuisut inuussutissarsiorfimmi inatsisaasunik nutarsaaniarlutik suliaasa sinnerinut ataqatigiissillugu isigineqassaaq, tamatumuuna sakkortusisamik unammillertoqarnissaanut sinaakkutissat pilersinneqassammata, atuisartunut sulinermillu inuussutissarsiuteqartunut akit appasinnerusut iluaqutaasussat pilersinneqassammata.

Inuussutissarsiorneq pillugu inatsit atuuttoq ersarissumik inuussutissarsiutinik illersuiniarnermik imaqarpoq, taamaallaallu inuussutissarsiutinik aaqqissuussinermik unittoorsimasumik aalajangiusimannititsilluni. Inuiaqatigiinni unammillertoqannginnera isumaqarpoq atuisartut nalinginnaasut nioqqutissanut ulluinnarsiutinut kiffartuussinermullu annertuvallaamik akiliuteqartarnerat.

Unammillernerup sakkortusisap inuussutissarsiornermi atugassarititaasut pitsaasut aqutissiuusseqataaffigissavai, suliffeqarfiillu nutaat qammarneqarsinnaanerannut iluaqutaasinnaalluni, taamalu aamma nunami maani suliffeqarfinnik aallartitsiniartut pitsaanerusunik atugassartitseqataaffigissallugit. Sumiiffinni nammineq peqataaneg aallaaveqarnerlu pisariaqartuassapput, nunatsinni niuerfiup ineriartortup malinnaaffiginissaanut, taamalu niuernermi periarfissanik iluaquteqaqataanissamut periarfissiissallutik. Inuussutissarsiorneq pillugu inatsisissatut siunnersuut kalaallit suliffeqarfiisa salliunissamut unammillernissamullu periarfissaannik arsaarinninnaviangilaq, tamanna najukkami peqataanermik tunngaveqarmat.

Nunatsinni inuussutissarsiornerup najukkami suliffinnik ilinniarfinnillu pilersitsisinnaanissaannut inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit sapinngisamik pitsaanerpaanik sinaakkutissanik pilersitsisinnaasoq Sulisitsisut isumaqarput.

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik suliarisamik ingerlatsinissamut aalajangersimasumillu sivisussuseqartumik kikkut pisinnaatitaaffeqarneri pillugit inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq taamaallaat aalajangersakkanik imaqarpoq. Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut uppersaatissanik tunniussaqaarnissamik piunasaqaatinik inissitsiterinngilaq, aammattaarlu Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit malillugu nalunaarsuinernik ingerlatsisoqanngilaq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq suliffeqarfiit ingerlanneqarnerinut piunasaqaateqanngilaq, taamatuttaarlu illuliornermik sanaartornermillu suliffigisani ilinniarfissanik pisariaqartitsinernik naapertuutsitsinissamik tapersersugaqarani.

Inuussutissarsiornermut inatsit imaqarpoq aalajangersakkanik niuerneramik ingerlatsinermi aalajangersimasumik niuertarfeqaarnissamut, illoqarfiup qeqqani niuernermut, niuernermi ingerlatsisoqaarnissamik, aamma neriniartarfinnut imaluunniit akunnittarfinnut ingerlatsinermi aalajangersimasumik najugaqaarnissanut. Neriniartarfeqaarnermut aamma akunnittarfeqaarnermut aalajangersakkat ersarinnerusut nersutinik nioqquteqaarnermut aamma sanaartornermut tunngasumik inatsisini aalajangersarneqarput.

Saniatigut Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmi Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiuutinik ingerlataqarnermi inatsisini malittarisassiat ikittuaraannaapput. Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiuutinik ingerlataqarsinnaanermik inatsisilersuivoq, inuussutissarsiuutitulli suliat isumaginerannik erseqqinnerusumik inatsisilersuinani.

Inuussutissarsiornermut inatsit taamaasilluni sanaartornermut illuliorititernermullu suliassaqaarfimmi ingerlatsinermi immikkut malittarisassanik aalajangersaanngilaq,

assersuutigalugulu Kalaallit Nunaanni sanaartornermi illuliortiternermilu suliffeqarfinnut ingerlatsisuusunut pitsaassusissanut tunngasunik aalajangersagaqarani.

...Sulisitsisut ingerlaqqillutik nalunaarpaat inuussutissarsiornermut inatsit naligiimmik unammilleqatigiinnissamut aqqutissiuussinngitsoq, maanna ilusilerneqarnermisut aaqqissuussaattilluni suliffeqarfiit nunanit allaneersut aalajangersimasumik maani ingerlatsiveqanngitsut salliutikkamigit.

Inuussutissarsiornermut inatsimmi atuuttumi Kalaallit Nunaanni adreseqarnissamut piunasaqaat naammassineqarsinnaavoq, suliffeqarfiup nunani allamiup ingerlatseqatigiiffimmut immikkoortortamini aqutsisuusumik akunnermiliuttumik Selskabsstyrelsimut nalunaaruteqaannarneratigut, Inuussutissarsiutinut inatsimmi piunasarineqartunik naammassinnittumik.

Nunanit Avannarlerni, EU-p sinnerani, kiisalu Canadami USA-milu ingerlatseqatigiiffiit angerlarsimaffeqartut ullumikkut Kalaallit Nunaanni immikkoortortaqaarfiliorsinnaapput. Nunarsuup sinnerani ingerlatseqatigiiffiit Danmarkimi Inuussutissarsiornermut ministeri tamatumunnga pisinnaatitsippat nunatsinni immikkoortortaqaarfik aqqutigalugu suliffeqarfimmik ingerlatsisinnaapput. Taamaattumik inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq naapertorlugu nunanit allanit suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni inissinnissamut pisinnaatitaaffeqarput, immikkoortortami pisortaqaannarunik, Inuussutissarsiornermut inatsimmi piunasaqaatinik naammassinnittumik. Inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut inatsit naapertorlugu inuussutissarsiummik ingerlataqarnissamut pisinnaatitsissummik imaluunniit akuersissummik qinnuteqartoqassanngilaq, taamaattumillu assersuutigalugit, sumi angerlarsimaffeqarnermut, akileraarutitsigut arlariinni pisussaafeqarnissamik piunasaqarsinnaanermut aamma aningaasaliissutissanut tunngasunik piunasaqarsinnaanernut, akileraarnikinnerunissamut sillimmartaarutaasinnaasunik piunasaqaateqartoqarsinnaanngilaq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmi inatsisitigut piunasaqaatit naapertuutsinneqarpata suliffeqarfik nunatsinni suliffeqarfittut taasinnaalissaaq, taamatut taaguuteqarneq nammeneq imaqangikkaluartoq, Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsisip piunasaqaataanik suliffeqarfiup naammassinninnera eqqaassanngikkaanni. Allanut atasumik aaqqissuussiniarnerni taamaattumik ajornakusoorsinnaavoq, assersuutigalugu aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu akuersissummi piunasaqaatinik pilersitsiniarnissaaq, inuussutissarsiornermut inatsimmi tamanna sanngiillisarneqareersimappat.

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut tunngatillugu Sulisitsisut uingasunik naqinnilikkanik makkuninnga oqaaseqaateqarput:

§ 1 pillugu.

Inatsisip atortinneqarfigisaa Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutinik ingerlataqarnernut tamanut tunngasuussasoq Sulisitsisut inassutigaat.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsisip atuuttup Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlatsisinnaaneq inatsisilersorpaa, inuussutissarsiutinili suliarisanik ingerlataqarnerpiaq erseqqinnerusumik inatsisilersornagu. Taamaalilluni Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit illuliornermik sanaartornermillu suliaqarfiusunut immikkut ittumik inatsilersuinernik imaqaanngilaq, assersuutigalugulu Kalaallit Nunaanni illuliornermik sanaartornermillu suliaassanik sulianik ingerlataqartutut suliffeqarfinnut pitsaassusissanik piumasaqaatinik inissitsiterinani.

Nalinginnaasumik ingerlatseqatigiiffinnut naatsorsuuserinermullu inatsisaasut saniatigut immikkut ittutut inatsisini inuussutissarsiorfiusunut assigiinngitsorpassuarnut malittarisassianik aalajangersaasoqarpoq. Assersuutitut makku taaneqarsinnaapput:

Kukkunersiuusut naalagaaffimmit akuerisat nalunaarsukkallu pillugit inatsit, aammalu kukkunersiuinermik inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut nalunaarutit malittarisassiallu arlalippassuit.

Kalaallit Nunaannut eqqartuussisoqarnermi sulinermit inatsimmi kapitali 5-imiipput eqqartuussissuserisussanngortitaaneq pillugu, aammalu eqqartuussissuserisutut suliaqarneq pillugu aalajangersakkat.

Akunnittarfinnik Neriniartarfinnillu inuussutissarsiorfinnut pingaarutilimmik imigassanik aalakoornartortalinnik tunisaqarneq sassaalliisernerlu pillugu immikkut ittumik Inatsisartut inatsiseqarput, ilanngullugillu nerisassiornermut il.il. piumasaqaatit pillugit inuussutissanik nakkutilliinermik inatsisaasumi malittarisassiat.

Imarsiornermi assartuussisarneq Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsimmissaaq ilaanngilaq, imarsiornermulli inatsisaasuni annikitsortalersukkatut inatsisaasut naapertorlugit inatsisilersorneqarpoq, ilaatigut umiarsuit isumannaatsuunissaat pillugit inatsimmi, aammalu Kalaallit Nunaannut, tamaanngaaniit tamanilu imartami assartuussisarnissamut akuersissutit pillugit inatsisaasumi ilaasunik.

Illuliornermik sanaartornermillu suliaqarfiusumi pisortanit sanaartukkat ilaatigut Sanaartornermi neqerooruteqartitsisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 2. december 2009-meersumi inatsisilersugaapput. Ilinniarfiusut isumannaarnissaannut tamanna pillugu Sanaartornermi ilinniartoqartarneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 12. juli 2010-meersumi malittarisassianik aalajangersagaqarpoq.

Inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsit atuuttoq aalisarnermik inuussutissarsiornermut atorneqanngilaq, taanna aalisarnermut inatsimmi aqunneqarmat

Inuussutissarsiorneq pillugu inatsit aatsitassanut ikummatissanullu suliniutini atorneqanngilaq, tamanna aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi aqunneqarmat.

Inuussutissarsiorfiit ilaanni, assersuutigalugu eqqiaanermi immikkut inatsiseqarnissaq pisariaqartinneqarsimanngilaq.

Taamaattumik inuussutissarsiutinik ingerlataqarnermut inatsisip atuuttup atorunnaarsinneqarnerata kingunerissanngilaa inuussutissarsiutit assigiinningsut ingerlanneqarneranni inatsisitigut tunngaveerunneq.

§ 2 imm. 1 pillugu.

Inatsisissatut siunnersuutip atortinneqarfissaa tassaavoq nioqqutissanik nalinginnaasunik niuernerq. Tamanna isumaqarpoq nioqqutissanik nalinginnaasunik niuernermik ingerlatsisut kisimik IIN-mi nalunaarsuiffimmut nalunaarsortittartut.

Inuussutissarsiornermik ingerlatsiviit, ilaallutik suliffeqarfiit nunanit allaneersut IIN-imi nalunaarsuiffimmut nalunaarsugaanissamat pisussaapput. Tamanna Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 29. oktober 1999-imeersumi § 5, imm. 1-imi, imm. § 3, najoqqutassaqarpoq. Nalunaarsugaanissamat pisussaaffimmiinneq inatsimmi § 3, nr. 1-imi 2-milu najoqqutassaqarpoq, inuk sulisitsisusoq namminersorluniluunniit inuussutissarsiummik ingerlatsivik aamma inatsisit naapertorlugit inuk imaluunniit inatsisit naapertorlugit inuup ingerlatsiviusup nunanit allaneersup immikkoortortaa.

Kiisalu Aningaasarsianit akileraarutit aamma sulisoqarnermut akitsuutip akilersinneqartarneri pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 20. september 2011-meersumi § 3, imm. 1-imi, takuuk § 2, (sulisitsisut) IIN-normulerneqarnissaat.

Taamaattumik eqqortuunngilaq Sulisitsisut nalunaarmassuk nioqqutissanik nalinginnaasunik niuertut taamaallaat IIN-imi nalunaarsorneqartartut.

§ 2 imm. 3 pillugu.

Peqataasut sorliit IIN-normoqarnissamat pisussaaffeqannginnersut paasissallugu soqutiginarsinnaavoq. Assigiinnassavaami akileraarutinik akiliinissamat pisussaaffeqassannginnerat.

Suliffeqarfiit IIN-normuisigut Akileraartitsinerneq Aqutsisoqarfiup akileraarutit, akitsuutit il.il. suliffeqarfimmiit akilersugaaneri nalunaarsortarpai. Suliffeqarfik nalunaarsimanngippat,

aamma kaammattorneqarnermi kingorna IIN normumik qinnuteqanngippat Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup isumagissavaa suliffeqarfiup IIN-imi nalunaarsuiffimmut nalunaarsorneqarnissaa, eqqortumik akileraarutitut akitsuutinullu akiliutissinneqartarnissaa siunertaralugu. Tamanna aamma sivikitsumik Kalaallit Nunaanniittunut suliffeqarfinnut nunanit allaneersunut tunngavoq. Allatut oqaatigalugu suliffeqarfiit pineqartut Kalaallit Nunaanni akileraarutissaminnik akiliisinnaannginnerinik naatsorsuutigisaqarneq eqqortuunngilaq tunngavissaqaranilu.

Naatsorsuutigineqarpoq Sulisitsisut oqaaseqaataat aalajangersakkami naggammut kingullermut tunngasuunera, tassani allassimammatt ”Peqataasoq IIN-imi normumik peqarnissamik pisussaaffeqanngippat taamaallaat aqqa najugaalu allanneqassapput.”

Niuerfinni assigisaaniluunniit peqataanermut atatillugu IIN-imi nalunaarsuiffimmut nalunaarsornissamut pisussaaffeqanngitsutut peqataasumut Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 10, 29. oktober 1999-imeersumi § 3, nr. 1 malillugu inuk inuussutissarsiummik ingerlataqartuunngitsooq assersuutitut taaneqarsinnaavoq. Inuk taama ittoq niuerfimmi assigisaaniluunniit kaaviiartitanit akileraarutitik akiliisussaana akileraartitsinermi inatsimmi nalinginnaasumik malittarisassiat malillugit aalajangiivigineqassaaq, ilaatigut ilanngullugu nammineq pigisat tuninerinut tunngatillugu aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 34, imm. 1, nr. 2-mi.

§ 2, imm. 3-mi siunnersuutigisatut ukiuni marlunni killissaliineq ukiunut tallimanut allanngortinneqassasoq, taamaalillunilu naatsorsuutitik atortut toqqortarinerinut nalinginnaasumik killissaliuttakkamut naapertuutsinneqalissasoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup siunnersuutigisimavaa.

Siunnersuummi aalajangersagaq § 2, imm. 3-mut tamatumunnga naapertuuttumik allanngortinneqarpoq.

SIK-ip tusarniaanermi akissummini ilisimatitsissutigaa Kattuffik siunnersuummut oqaaseqaatissaqanngitsooq.

Mittarfinni nunanut allanut ukiuni piffissap ilaani killeqartunik attaveqarfilinni akitsuuserneqanngitsunik tunisisarnermut § 3 navianartorsiortitsissasoq Kommune Kujalliup oqaatigaa. § 3-mi tunisassiat taaneqartut tassaapput akitsuuserneqanngitsunik pisiniarfinni tunisassiat nalinginnaasut, taamaalillunilu piffissami qaammatit sisamat inorlugit annertussusilimmut nunanut allanut timmisartuussinerni attaveqarfilinni mittarfinni akitsuuserneqanngitsunik niuertoqarsinnaassannngilaq. Taamaalilluni Narsarsuarmi, juunip qeqqanit septembarip qeqqata akornanni nunanut tamalaanut attaveqarfilimmi mittarfimmi

akitsuusersugaanngitsunik pisiniarfiliortoqarsinnaananilu ingerlatsisoqarsinnaassanngilaq, tamannalu Kommune Kujallermit pissusissamisunngitsutut isigineqarpoq. Taamaalilluni § 3-mi siunnersuutigisatut aalajangersagaq inatsisissatut siunnersuuterpiamut pingaarnerutitatut siunertamut akerliussaaq, tassaasumut unammillernermik, aamma namminersortuni tunisissiornermik siuarsaanissaq.

KANUKOKA-p tusarniaanermut akissummini Kommune Kujallermit oqaaseqaatit taperserpai.

Oqaaseqaatit naapigiarnearput § 3, imm. 3-mik pilersitsinikkut, taamaalilluni imm. 1-imi aalajangersagaq nunanut allanut timmisartukkut attaveqarfilinni mittarfinni Akitsuusersugaanngitsunik (Taxfree) pisiniarfinni niuernermit atorpeqassanani.

Qeqqata Kommunia siunnersuummut oqaaseqaatissaqanngilaq.

Siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

§ 1-imut

Inatsisartut inatsisaat namminersorluni inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut atuuppoq. Inuussutissarsiummik ingerlataqarnek paasineqassaaq allanut sullissineq inuussutissarsiornermullu tunngasuulluni. Suliffeqarfiup inuussutissarsiornermut tunngasuusunera tassaavoq toqqaannartumik imaluunniit toqqaannartuunngitsumik aningaasaqarnikkut iluanaarnissamik siunertaqarnek. Inuinnaat ilaannikkuinnaq tunisaqartarnerat taaguummi pineqanngilaq.

Inatsisip atuuffissaa nioqqutissanik ataasiakkaanik tuniniaanermut killilerneqarpoq. Taamaalilluni nioqqutissanik ataasiakkaanik tuniniaasuunngitsunut inuussutissarsiorfippassuarnut inatsimmi najoqqutassat atuutinngillat. Amerlasuukkaaraluni tuniniaaneq inatsisissatut siunnersuummi pineqartunut ilaanngilaq. Aammattaaq kiffartuussinernik tuniniaanerit ilaatinneqanngillat. Aalajangersakkami ataasiakkaanik tuniniaanerit suulluunniit pineqarput, apeqqutaanatik tuniniaaviugallartunit imaluunniit aalajangersimasumik tuniniaasarfinit ingerlanneqarneri, aammalu apeqqutaatinnagu pisiniarfimmit, pisiniarfeeqqamit imaluunniit qamutinit sumiiffimmit sumiiffimmut ingerlaartartunit ingerlanneqarneri. Aammalu niuerfiusunit, saqqummersitsivinnit, nuisitsivinnit timersornermillu unammisoqarfinni tuniniaanerit siunnersuutip atuuffissaani pineqartunut ilaapput. Tamanna aamma internettikkut niuernermut atuuppoq.

Pigineqatigiiffiit (brugsenet), suliarisaat avammut inuussutissarsiummik ingerlataqarnertut isikkoqartut, nalornissutiginagit inuussutissarsiummik suliffimmik ingerlataqartuusutut isigineqassapput, taamaattumillu inuussutissarsiummik ingerlataqartuusutut isigineqassallutik.

§ 2-mut

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq malillugu inuussutissarsiummik ingerlataqartup niuertarfiup initaani IIN-imi normu, kiisalu inuussutissarsiummik ingerlataqartup aqqa najugaalu ersarissumik allallugit allagartaliisoqarsimanissaa qulakkiissavaa. Piginnittuusoq tassaappat ingerlatseqatigiiffik ingerlatseqatigiiffiup aqqanik angerlarsimaffittullu najugaanik allagartaliisoqassaaq. Najugaq nalunaarsugaasoq tassaavoq pisisup tamatigut naammagittaalliorsinnaassutsiminik ingerlataqarfigisinnaasaa, aammattaarlu tunisiviugallartuusimasup matoreernerata kingornatigut.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkamiippoq nittartakkanit ataasiakkaanik nioqqutissat tunisarinerini e-mailimik najukkap nalunaarsimanissaanik piumasaqaat, kiisalu tigussaasumik allakkanut najugarisinnaasamik, suliffeqarfik taama ittumik peqassappat. Aalajangersakkap niuertut, ataasiakkaanik tunisinerni atuisartuusussat inuussutissarsiummik ingerlataqartumut pisinnaatitaaffimminnik atuutitsiniarlutik attaveqarsinnaatitsissaaq. Aalajangersagaq taamaallaat atuutissaaq nioqqutissanik piviusumik tunisisoqarfiusumi, aammalu qarasaasiakkut pituttuisutut pisiaqarnermik isumaqatigiissutip atugaalersinnaaffiani.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq malillugu niuerfimmi, saqqummersitsivimmi, nuisitsivimmi imaluunniit timersortartut katerisimaarnerannik aaqqissuisoq, aaqqissuussinermi inuussutissarsiummik ingerlataqartut tamarmik atii, najugai aamma IIN-imi normui allallugit allattuiffiliorsimassaaq. Atuisunut inatsimmi ukiunik marlunnik naammagittaalliorsinnaanissamut killiliussap iluani atuisup attaveqarfissanut paasissutissanik pissarsisinnaanissaa qulakkeerniarlugu, aaqqissuussisup allattuiffik ukiuni marlunni paarissavaa. Allattuiffik piumasarineqarpat Atuisartut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfimmu tunniunneqassaaq.

§ 3-mut

Imm. 1-imut

Akitsuutinut inatsisaasunik nakkutilliinermut, kiisalu imigassamik aalakoornartortalimmik tuniniaanermi ammasarfinnut maleruagassat aamma tupanik imigassanillu aalakoornartortalinnik inuusuttunut tuniniaanissamik inerteqquteqarnermut maleruagassat malinneqarnerisa nakkutigineqarnissaat eqqarsaatigalugu suliffeqarfik erseqqinnerusumik ataavartussatut iluseqassasoq pillugu piumasaqaateqarnissaaq pisariaqartinneqarpoq.

Aalajangersagaq nioqqutissanik akitsuuserneqartussaasunik tunisinerimut atuutissaaq, tassani akitsuutinik akiliinngitsoortoqarsinnaaneranik sunniuteqarluartumik nakkutiginninnissamut suliffeqarfiup ataavartuunerusumik iluseqarnissaaq pisariaqarluni. Taamaallilluni aalajangersakkani piumasaqaatigineqarpoq, tupanik nioqqutissiat, imigassat 1,21 procentimik annertunermillu aalakoornartortaqtartut, tipigissaatit pinneraatillu, imeruusaatit kiisalu sukkulaatinik sukkunillu nioqqutissiat, taamaallaat tuniniaasarfinnit piffissami ataatsimoortumi minnerpaamik qaammatinik sisamanik sivilissuseqartumi minnerpaamik sapaatip akunneranut ataasiarluni tuniniaavusartunit tuniniarneqaqqusaapput.

Imm. 2-mut

Taamaattorli nioqqutissanik imm. 1-imi pineqartunut ilaasunik niuerfinnik, saqqummersitsinernik, nuisitsinernik aamma timersortartut katerisimaarnerannik

ingerlatsinermi tuniniaaneq piumasagaammi tassani pineqartunut ilaanngilaq, tuniniaasut § 2, imm. 3 malillugu nalunaarsugaasimassammata. Aalajangersakkami taamaasilluni aaqqissuussanik immikkut ingerlatsinerit pineqarput. Taamaattumik qitiusumit aaqqissuussisuusumik peqassaaq, § 2, imm. 3 naapertorlugu aaqqissuussamik ingerlassaqartumik. Tassani aaqqissuussinerit sivikitsuinnarmik sivisussuseqarajuttut pineqarput. Taamaalilluni ilaatitsinnginneq aamma nuannaffinnut aammalu tivolinut angalaavartunut atuuppoq, taakkununga atatillugu ataasiakkaanik nioqqutissanik inuussutissarsiornermut tunngatillugu tunisaqarnerit aaqqissuunneqarneri niuffaffimmik ingerlataqarnertut nalunaarsugaasariaqarmata.

Imm. 3-mut

Ukiup ilaani piffissani aalajangersimasuinnarni nunanut allanut timmisartukkut attaveqarfilinni mittarfinni akitsuuserneqanngitsunik pisiniarfinni tunisinernut tunngatillugu imm. 1-imi piumasagaat atortinneqanngilaq, tassani allassimammat piffissami ataqatigiissumi minnerpaamik qaammatinik sisamanik sivisussuseqartumi minnerpaamik sapaatip akunneranut ataasialuni tunisisoqartassanera.

Aalajangersakkap assersuutigalugu Narsarsuarmi akitsuuserneqanngitsunik pisiniarfiup attassinnaatilerpaa, naak ukiumut piffissami qaammatit sisamat inorlugit nunanut allanut akuttoqatigiissunik timmisartukkut attaveqartoqartaraluartoq.

§ 4-mut

Imm. 1-imut

Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfik siunnersuummi § 2-mik malinnittoqarneranik nakkutilliisuvoq. Tamatumunnga patsisaasoq tassaavoq aalajangersagaq tamatigut pingaaruteqassutsimini atuisartunik illersuinissamik siunertaqarmat. Nakkutilliinissamat atugassatut immikkut ittunik pisussaaffinnik aalajangersaasoqarsimanngilaq, niuerfiginnittunut paasissutissat erseqqissumik pissarsiaasaaneramik nakkutilliisarnerit ininut tamanut ammasuunngitsuusunut isersinnaanissamik piumasagarfiunngimmata. Unioqqutitsineramik paasisaqarnerni Aqutsisoqarfik politiinut unnerluusseqqusilluni qinnuteqarsinnaavoq.

Imm. 2-mut

Siunnersuummi § 3-p malinneqarneranik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik nakkutilliisuvoq, taanna pingaarnertut akitsuuteqarnissamat pisussaaffilikkatut nioqqutissat tunisarineranut tunngasuummat. Aqutsisoqarfik eqqartuussivimmi aalajangiisoqanngikkaluartoq sukumiisumik kinaassutsimut uppernarsaammik takutitsinikkut nioqqutissanik tuniniaanermik ingerlatsiviusuni suliffeqarfiup iniutaani, biiliutaani assigisaannilu nakkutilliinermik suliaqarsinnaavoq. Tassunga aamma toqqorsiviugallartut ilaapput.

Imm. 3-mut

Imm. 3 malillugu piginnittoq imaluunniit inuit tassani suliffeqartuusut nakkutilliinerit ingerlannerinut atatillugu oqartussaasunut pisariaqartumik ilitsersuillutillu ikiuutissapput.

§ 5-imut

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami pineqaatissiisoqarpoq § 2, imm. 1-mi aalajangersakkamik unioqquitsinerni, taamalu ersarissumik atuisartunut allagartaliisoqartussaalluni IIN normu, ateq aamma najugaq pillugit, aalajangersagaq § 2, imm. 2. naapertorlugu, taamalu qppersakkamiit nioqqutseqarnerni e-mail adressimik nalunaarisoqartussaalluni, taamaattoqarpallu aamma allakkanut adresse-mik, kiisalu aalajangersaq § 2, imm. 3 naapertorlugu aaqqissuussinermi peqataasut tamarmik allassimaffiannik suliaqartoqartussaalluni.

Kiisalu § 3, imm. 1-imi unioqquitsinerit, tunitsivimmit nioqqutit aalajangersimasut taamaallaat tunineqartarnissaannik, minnerpaamik qaammatinik sisamanik ataqatigiissutut piffissami minnerpaamik sapaatip akunneranut ataasiartumik tunisisoqartarfiusumi tassani piumasqaateqartoqarluni pineqaatissiisuteqarfiusinnaapput.

Imm. 2-mut

Pissutsit ingasannerusimappata akiligassap annertussusissaata naatsorsornerani tamatuma isiginiarneqarsinnaanera periarfissiivoq. Pissutsit ingasannerusimappata unioqquitsinerit sakkortuppata imaluunniit unioqquitsinerit arlaleriarlutik pisarsimappata.

§ 2-mik unioqquitsinermut tunngatillugu assersuutigalugu nalinginnaasumik unioqquitsineq sakkortussaaq nalunngikkaluarlugu paasissutissat kukkusut imaluunniit eqqunngitsut tunniunneqarsimappata, ilanngullugu inuussutissarsiummik ingerlataqartup allap aqqata aamma IIN-normuata atugarineri. Taamatuttaaq pissutsit ingasannerusimassapput unioqquitsinerup atuisartut amerlanerusut annikigisassaannngitsumik annaasaqarnerannik nassataqarsimappat, imaluunniit tamatumunnga qanittuusumik aarleqquteqartoqalissappat.

§ 3-mik unioqquitsinermut tunngatillugu nalinginnaasumik pissutsit assersuutigalugu unioqquitsinerit aaqqissuussaappata, imaluunniit qitiusumit ingerlanneqartunik aaqqissuussaappata, imaluunniit ataavartumik niuerfigisamit tunisisimannginneq tassaasimappat oqartussaasunit nakkutigineqarnissaq pinaveersimatinniarneqarsimappat, inatsisaasut sinnerinik unioqquitiseriarnernut atatillugu, ilanngullugit akileraarutinik akitsuutinillu akiliinaveersaarniarnert.

Pissutsit sakkortusarneqarsimappata akiliisitsissutaasussap annertussusilernerata assigisinnaavaa naatsorsuutigineqartoq imaluunniit anguneqarsimasoq kaaviiartitsineq.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami inatsisit naapertorlugit inuk akiliisinneqarsinnaasut nalunaarneqarpoq.

Imm. 4-mut

Aalajangersakkami aalajangiunneqarpoq akiliisitsissutaasut nunatta karsianut akiliutigineqassasut.

§ 6-imut

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq tassaavoq ikaarsaariarnermi maleruagassiaq, inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut allagartaqarnissaq inatsisaasuni allani piumasaqaataappat, inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut allagartaqarnermik aaqqissuussap atornerarunnaareerfiani inatsisit atuuttut allat naapertorlugit qanoq atortiinneqassanersoq, inuussutissarsiummut allagartaqartussaaneq atorunnaareersoq.

Aalajangersagaq inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut inatsisit pisoqqat malillugit inuussutissarsiummik ingerlataqarnermut allagartaqarnerinnarmut tunngasuvoq. Inatsisaasut sinneri malillugit immikkut ittumik akuersissutinik imaluunniit pisinnaatitsissutinik atugassiarineqartunut tunngatillugit allannguutinik nassataqanngilaq, taakku ”inuussutissarsiummik ingerlataqarnermik allagartatut” taaguuteqarneri apeqquaatinnagit.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq ikaarsaariarnermi aalajangersagaavoq, qanoq iliornikkut inuussutissarsiummut allagartartaarnissamut piumasaqaat naammassineqassanersoq pillugu, aalajangersakkat atuukkallarfiani, inatsisini allani naammassineqarsinnaaqqullugu, inuussutissarsiummut allagartaqarnissamut aaqqissuussineq atorunnaareersoq.

§ 7-imut

Imm. 1-imut

Inatsisartut inatsisaat 1. januar 2016-imi atuutilissaaq.

Imm. 2-mut

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlataqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 12. november 2001-imeersoq, Inatsisartut inatsisaatigut nr. 5, 27. marts 2006-imeersukkut allannguuteqartinneqartoq tamatuma peqatigisaanik atorunnaarsinneqarpoq.